

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Defensio Abbatiae Imperialis S. Maximini

Zyllesius, Nicolaus

Treveris, 1638

§ I. Monasterium S. Maximini à Constantino Magno conditum fuisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14268

PARS SECVNDA.

CAPVT PRIMVM.

In quo respondetur primæ libelli parti.

SECTIO PRIMA.

De Monasterij S. Maximini origine & primis Incolis.

LIBELLI huius famosi Scriptoris propositum est, contra tanta & tam Illustria, quæ prima parte recensuimus, firmamenta asserere Monasterium S. Maximini Archiepiscopo Treuirensi, tam in Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, non autem immediatè S. Sedi Apostolicæ & sacro Imp. Rom. subesse, atque hunc in finem principio tria ponit fundamenta; Primo, à S. Agritio conditum esse Monasterium S. Maximini, non autem à Constantino Magno eiusque Matre Helena; Secundo, id in territorio, prædio & fundo diui Petri ædificatum fuisse: Tertiò in illud introductos Sacerdotes, Archiepiscopis omninò subiectos, non autem Monachos. Harum autem assertionum probationem nullam adfert, nisi quod Archiuum & Annales Treuirenses id ita continere asserat: vti videre est à numero 4. vsque ad Num. 7. proinde vti ista, ita simpliciter & sine fundamento asseruntur: ita simpliciter à nobis negantur, neque enim vnquam vel probata sunt, vel probari potuerunt.

Quin immò, quamuis illa quæ allegantur, ita reuera se haberent, quod in æternum non probabitur, adhuc non sequeretur illa, quam inferre contendit Aduersarius, Monasterij erga Archiepiscopum, tam in Ecclesiasticis, quàm sæcularibus subiectio, vti mox §. 4. pluribus deducam.

Sed ego quidpiam abundantius præstabo, & hisce fundamentis omninò contraria per certissima testimonia Regum ac Imperatorum Sigillis inde à mille annis confirmata, sequentibus §§. demonstrabo.

§. I. Monasterium S. Maximini à Constantino Magno conditum fuisse.

HOc certissimo & indubitato Magni Francorum Regis Dagoberti Diplomate probatur quod integrum, subsignatum, & Sigillo suo munitum, autographum hodieque habemus, & quale est, supra proposui, in quo

Rex

Rex asserit se, post seriam rei inquisitionem certò intellexisse Monasterium illud olim fuisse Constantini Magni Regale templum, atque ab illo Imperatore redditibus ac fundis dotatum. Vide Diploma Num. 1. Quæ quidem tam deliberata ac grauis quæstionis istius decisio, omnem meritò, cuius æquo Lectori dubitationem tollere debet, sed nihilominus veritatem illam, ita ante mille annos iudicatam ac decisam, alijs pluribus autoritatibus iuuat confirmare ac stabilire.

Primò, pleraque Regum, Imperatorum ac Pontificum, quæ hic producimus Diplomata, ac Bullæ hoc ipsum confirmant. Vt Ottonis Magni Nu. 10. S. Henrici Num. 20. Conradi Salici Num. 21. Henrici Nigri Imperatoris Num. 22. Henrici Senioris Num. 27. Quibus hoc & superioribus sæculis Imperatores omnino consentiunt. Maximilianus I. Carolus V. Ferdinandus I. Ferdinandus II. augustæ memoriæ, quorum item Diplomata hinc exhibentur. Item Pontifices Maximi, Innocentius IV. Pius II. & alij, quorum Bullas integras in Originali habemus: qui vnanimiter positæ veritati adstipulantur, & prædictum à Constantino Magno eiusque matre S. Helena erectum, constructum, dotatum, eorumque iussu per Sanctum Agritium dedicatum S. Ioanni Apostolo declarant.

Secundò, idem à pluribus sæculis attestatus est Archiepiscopus Colonien- sis Conradus, cum anno MCCXXV. in Vigilia SS. Apostolorum Petri & Pauli templum S. Maximini instauratum consecrauit in præsentia Sigefridi Archiepiscopi Moguntinensis, Arnoldi Archiepiscopi Treuirensis, Richardi Episcopi Wormatiensis, Henrici Episcopi Curienfis &c. illud de concessione Apostolica Indulgentijs ornauit, expeditis eam in rem litteris Sigillo suo sub- signatis, sic ordientibus. *Conradus Dei gratia S. Colonienfis Ecclesie Archiepiscopus, Italia Archicancellarius, Notum esse cupimus &c. Monasterium S. Maximini &c. ab inclytæ recordationis M. Constantino imperatore & S. Helena matre eius, quæ inde Originem duxerat, fundatum pariter & Imperialis Munificentie magna liberalitate dotatum &c. Diploma eius habemus.*

Tertio, idem asserunt omnes omnino omniũ ætatum Theologi, Iuriscon- sulti, Historici, quotquot huius Monasterij meminerunt, Hæretici æquè ac Catholici, è quibus nonnullos hinc referre iuuat. Ita enim sensit Antonius de Yepes, in *Chronico S. Benedicti tom. 2. cent. 2. c. 2.* Cornelius Scultingius, Stein- withius, *Bibliotheca Ecclesiastica fol. 217.* Iodocus Coccius in *Dagoberto c. 22.* & in *Chron. Anno 642.* Petrus Merfæus Cratepolius in *Annal. Treuir. in Agritio.* Ioannes Schockmannus, in *lib. de S. Maximino passim.* Ioannes Bertelius, *Dial. 8. in Reg. S. Benedicti.* Martinus Magerus à Schönberg, *De Aduocatia armata c. 5. n. 167. vsque ad n. 178.* Michaël Buchinger, *l. 4. c. 14. pag. 143. in Hist. Eccl. sub Syluestro I.* Gaspar Bruschius, in *Monast. Germanie.* Marguardus Freiherrus Ju- risconsultus Electoris Palatini, in *Comm. ad Mosellam Ausonij pag. 17.* Rudolphus Hospinianus, *de Orig. Monachatus.* Bartholomæus Latomus Iurisconsultus E- lectoris Treuirensis, *libello de bello Singkingano reperitur to. 3. Rerum Germanic. apud Scardium.* Franciscus Irenicus, in *Exeg. Germ. lib. 12. litt. T. in Treueri Nic.* Georgius Pauillon, in *Notis ad Histor. Luxemb. VVigneri c. 2. Nota. A.* Guilielmus Kyriander, *Annal. Treuir. parte 3.*

Quoniam verò pro fundamento assertionis suæ, libelli Auctor citat Archi- uum & Annales Treuirenses, vtamur Armis Aduersarij, & ijs, quæ ipsemet concedit, quamuis alioquin sint exigui valoris, neque in illis quæ contra nos faciunt, ijs adhæreamus, neque adhæreere teneamur; sed quid in Annalibus

prædi-

prædictis contineatur, videamus, de Archiuji enim documentis & Cella Hilarij postmodum agetur.

Annales igitur Treuirenses, cum de Monasterij prima fundatione loquuntur, habent sequentia, *Agritius, numero fidelium crescente, Basilicas erigit, & ex Palatio Regina Helena Ecclesiam in honorem Principis Apostolorum Petri, de qua superius dictum, construxit & consecrauit. Construxit præterea (meliùs hîc & superius dixisset, aptauit, cum & hodie fabrica S. Petri sit eadem, quæ fuit Palatium Helena, & solum addito utroque choro & pilis, prophana ædes in sacras commutata sint) petitione Helena Regina, præcepto verò Constantini, filij eius Imperatoris ex eius Regali templo Ecclesiam in campo Martis, dicans eam honori S. Iohannis Apostoli & Euangelista. Fuit autem idem locus antea regale templum ipsius Constantini, euersisquæ idolis & cultura eorundem, erecta fuit ibidem Religio Christiana Monachica sub Regula Orientalium Monachorum, quibus idem Imperatorum victualia largiter ministravit. Et paulò post, in victualia autem eiusdem sanctæ congregationis contulit idem Imperator Mertheditum (Martis haud dubie curiam hodie Mercert) curiam cum suis appendicijs, & quidquid intra milliare bannitum continetur regia traditione. Et mox iterum: Fuit autem idem Monasterium per dictum Constantinum sumptum sub Imperatoria potestate, & in succedentia secula Imperatoribus, vel Regibus Romanorum subiectum, & eorum mundiburdio subditum. Et sicut in temporalibus, Romanorum Imperatoribus, sic in spiritualibus, Romanorum Pontificibus subiectum est. Abbas huius loci exemptus, eligitur quidem canonicè per fratres, sed à summis Pontificibus confirmatur.*

Ita Annales Treuirenses MCCC. qui nobis olim à Viro Magno summæ ædis Treuirensis Decano communicati fuerant, neque enim ij fere reperiuntur nisi apud Magnates.

His placet adijcere, quid in libello intitulato *Medulla gestorum Treuirensium, seu Extractum Chronicorum Treuirensium*, dicat Ioannes Enenius Episcopus Azorensis, Richardi Treuirensis Electoris suffraganeus, summæ ædis Treuirensis Ecclesiastes. Sic enim partis 3. c. 6. prædictæ Medullæ, præmissio hoc titulo, *Von S. Maximin die 4. heufftirche* prosequitur. *Diss. Kloster ist S. Benedictus Orden vnd reformirt / vnd hat ein gefürsten Abt / welcher sein Confirmation vom Pappst emp / ahret: vnd ist genant S. Maximins Kloster vmb des lieben Heiligen willen. Sunst ist die Kirche gewenes in der Ehren S. Iohannes Euangelisten / vund liegt außwendig der Statt von Trier in dem Flor Martis / vnd ist gewesen ein Königlische Wohnung des grossen Käysers Constantini, eines Sohns der Heiligen Käyserinnen Helena / welches er durch biethe / der festgedacht Käyserinnen Helena seiner Mutter durch den Heiligen Antiochischen Patriarchen Agritium von S. Syluestro ein Erzbischoff zu Trier gemacht / derhe consecriren in ehren S. Johans Euangelist / vund Stiffe er darin Mönche. Aber sekundt halten sie die Regel vnd Orden S. Benedicti, vnd ist gar ein herrlig Kloster mit vilen Priuilegien vnd Freyheiten durch die Römische Käyser vnd Päpff begabt. latinè sic vertitur. *Hoc Monasterium est Ordinis S. Benedicti & reformatum, habetque Abbatem Principem, & nuncupatur Monasterium S. Maximini, propter hunc ipsum Sanctum, alioquin templum consecratum est in honorem S. Iohannis Euangelista, & situm est extra Ciuitatem Treuirensis in campo Martis, fuitq. Regium Domicilium Constantini M. Imperatoris, filij S. Imperatricis Helena, quod ad petitionem iam memorata Imperatricis Helena suæ Matris per sanctum Antiochenum Patriarcham Agritium, à S. Syluestro Archiepiscopi Treuirensis creatum, fecit consecrari in honorem S. Iohannis Euangelista, & fundauit in eo Monachos, sed nunc obseruans Regulam & ordinem S. Benedicti, & est præstant Monasterium, mul**

tis priuilegijs & immunitatibus per Romanos Imperatores & Pontifices ornatum.

Et ne leuiter hæc dicta ab Euenio existimes, scias libellum hunc Metis anno MDXIV. sumptibus Matthiæ Hæne Bibliopolæ Treuirensis impressum apud Casparum Hochfeder/ permissione & concessione Archiepiscopi Treuirensis Richardi (cui etiam Libellus inscriptus est) vt patet ex libelli initio & fine.

Inunc scriptor & dic Annales Treuirenses referre, quod S. Agritius Ecclesiam S. Maximini in fundo S. Petri ædificârit. Nam vnde quæso illo tempore, quo Ecclesia Treuirensis grauissimis Diocletiani & eius Præfetti Rectiouari Vastationibus exhausta, vix dum respirabat, S. Agritio Antiocheno tantæ opes, vt Ecclesias eiusmodi ædificaret & dotaret? Animam magnus ille Sanctus auream, pedum ligneum & eburnum, vti illo æuo solebant Episcopi, gestabat. Constantini Magni Imperatoris opus illud fuit, qui vti Romæ & alibi, ita Treuiris quoque Palatia prophana in Ecclesias transmutari iussit. Quem cum fatearis fuisse benefactorem, quid quæso causæ adferre potes, Cur non agnoscas & fundatorem huius Ecclesiæ?

At inquis, Annales dicunt S. Agritium ex Palatio construxisse Ecclesiam S. Ioannis. Quid tum postea? Eodem loquendi modo vsus est author Annalium, cum dixit Ecclesiam Metropolitanam à S. Agritio è Palatio Helenæ constructam, an tu inde concludes illam à Sancto ædificatam? non opinor, sed prophanium templum vel Palatium vsibus sacris aptatum, hac loquendi forma scriptores indicant.

S. II. Non fuit conditum præfatum Monasterium in territorio vel fundo S. Petri.

CVM ex autographis siue Originalibus Dagoberti aliorumque sequentium Regum & Imperatorum Diplomatis iam ostensum sit, Monasterium S. Maximini olim fuisse Regale templum & Basilicam quandam Constantini M. Deo per S. Agritium dedicatam, quis credat Annalibus Treuirensibus, aut quibuscunque alijs testimonijs, si asserant illud conditum fuisse in prædio seu fundo S. Petri, nisi solidissimis æquè ac Originalibus documentis prætenta ea assertio sit subnixa, quæ nunquam, vti ex dicendis patebit, profertentur.

Equidem meminisse oportet eius, quod paulò ante attigimus, Templum Metropolitanum S. Petri à S. Helena Imperatrice originem eodem tempore, quo Maximinianum S. Ioannis Apostoli, duxisse (sedes enim Episcopalis ante ista tempora in S. Eucharij Cella, hodieque S. Matthiæ, fuerat) & vtrumque sub Constantino M. ad instantiam Matris Imperatricis à S. Agritio magnis illis Apostolis Petro & Ioanni fuisse consecratum. Ita habent Annales Treuirens. supra allati, fauet traditio, & picturæ antiquæ templi Metropolitanæ. Quis verò credat fundum in quo Basilica Constantini Imperatoris structa erat, Iurisdictioni Ecclesiæ S. Petri, quæ Palatium Helenæ Imperatricis fuerat, subiectum fuisse? si qua inter has duas Ecclesias subordinatio aut subiectio imaginanda foret, nonne potius Imperatricis fundus Imperatoris Basilicæ subditus fuisset, quàm è contra.

Quid si verò dicamus, Ecclesiam S. Ioannis Euangelistæ priùs à S. Agritio sub Constantino M. dedicatam, quàm illam S. Petri, quo argumento, aut quibus testimonijs nos acutè Scriptor conuincas? militabit sanè pro nobis probabilis ratio, quia æquum erat & decens prius Imperatoris Palatium dedicari, quàm Imperatricis. Hoc verò posito: quomodo tueberis id, quod dicis, à S.

Agritio